

УДК 632.651

Вербовський С.В., аспірант

Бабич А. Г., к.с.-г.н., доцент, доцент кафедри інтегрованого захисту та карантину рослин

Пашковський А.А., магістр 1 року навчання

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: nubirbabich@gmail.com

ШКІДЛИВІСТЬ ЗОЛОТИСТОЇ КАРТОПЛЯНОЇ ЦИСТОУТВОРЮЮЧОЇ НЕМАТОДИ В УМОВАХ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В Україні золотиста картопляна цистоутворююча нематода поширена переважно на присадибних ділянках, рідше у великих господарствах. Основною причиною такого стану є багаторічне вирощування картоплі в монокультурі та її безконтрольна реалізація, недотримання сівозмін чи неможливість їхнього практичного впровадження, відсутність ефективних нематодцидів тощо. Так, в 1995 році площа заселення золотистою картопляною нематодою в індивідуальних господарствах складала 86% від загальної інвазійної (2167 га), у 2007 році майже 95% (від 5669 га), а нині понад 97%.

Найбільші площі осередків глободерозу виявлено у Львівській, Волинській, Житомирській, Чернігівській, Сумській, Тернопільській та Хмельницькій областях. Однак, з огляду на те, що діагностування дуже низької вихідної чисельності популяції ускладнене, припускаємо, що фактична зона її поширення є значно більшою порівняно з офіційно зареєстрованою.

В результаті проведених досліджень в умовах ТОВ Нібулон в Романівському районі Житомирської області, встановлено, що при зараженості

ґрунту в межах до 250 я+л/100см³ ґрунту втрати врожаю були мінімальні і не перевищували 0,8%. Це свідчить про те, що при низькій щільності нематоди рослини здатні без застосування належних заходів витримувати незначне пошкодження кореневої системи.

За економічний поріг шкодочинності можна вважати щільності в межах 500+/- 45 личинок 100 см³. В цьому випадку зниження врожайності складає 6,2%.

При більш високих щільностях від 1000 до 8000 личинок втрати врожаю складали від 17,6 до 72,4%. На сильно заселених ділянках місцями спостерігалась і повна загибель урожаю.

Слід також вказати, що вже при щільності більш 1000 личинок в жаркі дні спостерігалась прив'ядання рослин в зв'язку з втратою рослинами тургору. Коренева система також рослин мала мичкуватий вигляд, на сильнозаселених кущах спостерігалась значне відмирання коренів.

На основі наших даних можна зробити висновки, що економічний поріг шкодочинності нематоди на сорті 'Лугівський' є допосадкова щільність в межах 500+/- 45 личинок.

УДК 631.527.5:633.15:631.53.01

Вишневська Л.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Рогальський С.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Січкара А.О., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Кравченко В.С., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Уманський національний університет садівництва

E-mail: vishnevskaya.lesya@ukr.net

ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ

Дослідження, щодо вивчення особливості росту, розвитку, формування оптимальної продуктивності посівів гібридів кукурудзи різних груп стиглості при різних строках сівби проводились протягом 2019–2020 рр. на дослідному полі Уманського національного університету садівництва в польовій сівозміні кафедри рослинництва.

Погодні умови протягом вегетації в цілому були сприятливими для вирощування кукурудзи. У двофакторному польовому досліді вивчали урожайність зерна кукурудзи залежно від сівби (1-й строк сівби – середньодобова температура ґрунту під час сівби + 8°C, 2-й строк + 10°C, 3-й строк + 12°C) для гібридів різних груп стиглості: ранньостиглого (Кадр 195 СВ), середньораннього (Кадр 267 МВ) та середньостиглого (Дніпровський 337 МВ).

Рослини досліджуваних гібридів кукурудзи відрізнялись неоднаковими темпами розвитку, для них характерною була різна тривалість вегетаційного періоду під впливом строків сівби і температурного режиму.

Висота стебла одна із важливих морфобіологічних ознак, яка характеризує реакцію рослин на зміни умов вирощування. Дослідження, які проводили у фазу 10–12 листків показали, що у гібриду 'Кадр 195 СВ' цей показник знижувався від ранніх строків сівби до більш пізніх, а у гібридів 'Кадр 267 МВ' та 'Дніпровський 337 МВ' найвищим він був при другому строку.

Діаметр стебла, в середньому за роки досліджень, у всіх гібридів був найбільшим при другому строку сівби і становив у ранньостиглого гібрида 25,6 мм, у середньораннього – 26,9 мм та у середньостиглого – 27,9 мм.

Найвищою площею листової поверхні у гібридів 'Кадр 195 СВ' і 'Кадр 267 МВ' була при першому строкові сівби і становила 43,2 та 52,0 дм² відповідно. В середньому за роки досліджень більшу площу асиміляційного апарату гібрид 'Дніпровський 337 МВ' формував при другому строкові (5 травня) – 61,9 ц/га.

Продуктивність досліджуваних гібридів кукурудзи певною мірою залежала від строків сівби. Значний вплив на формування урожайності гібридів мали погодні умови. Так, в найбільш

сприятливий за гідротермічним режимом 2019 рік рівень урожаю ранньостиглого 'Кадр 195 СВ' становив 83,2 ц/га, середньораннього 'Кадр 267 МВ' – 92,1 ц/га, середньостиглого 'Дніпровський 337 МВ' – 83,2 ц/га. В посушливих умовах 2020 року внаслідок занадто високих температур повітря і недостатньої кількості опадів в літній період рівень урожайності гібридів зменшився. Слід зазначити, що найбільше знизили продуктивність ранньостиглий та середньоранній гібриди.

УДК 633.12:631.52

Вільчинська Л.А., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва і кормовиробництва
Подільський державний аграрно-технічний університет

E-mail: vilchynska.l.a@gmail.com

АНАЛІЗ СЕЛЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ГРЕЧКОЮ НА ПОДІЛЛІ

Біологічний фактор є основою будь-якої технології вирощування. Створення нових конкурентоздатних сортів і впровадження їх у виробництво є ключовим елементом селекції будь-якої культури.

Селекційна і насінницька робота з гречкою на Поділлі – це результат традиційних генетичних досліджень з удосконалення рослин. В Україні для створення нових сортів гречки застосовують класичні селекційні методи, які ґрунтуються на гібридизації, індукованих мутаціях, доборах.

Аналіз статистичних даних структури посівних площ гречки в Україні свідчить про те, що найменшою площею посіву була у 2019 році – 67,5, 2020 – 78,9, 2018 – 108,4, 2017 – 188,8 тис. га. Середня урожайність варіює від 9,7 у 2017 року до 12,3 ц/га 2019 року. Хмельничина займає лідируючі позиції за посівними площами під культурою. В останні роки спостерігається тенденція щодо збільшення посівних площ під гречкою в особистих господарствах населення у порівнянні із сільськогосподарськими підприємствами (Житомирська, Вінницька, Харківська області).

За майже 50-ти річну історію існування Науково-дослідного інституту круп'яних культур ПДАТУ створено і впроваджено у виробництво 38 цінних сортів гречки.

Аналіз реєстру сортів рослин України придатних до поширення на 2021 рік свідчить про те, що із 29 сортів гречки занесених у нього 7,25% припадає на селекцію НДІКК ім. О. Алексєєвої ПДАТУ. Це такі сорти як, 'Степова' рік реєстрації сорту – 1999, 'Єлена' – 2005, 'Кам'янчанка' – 2019, 'Володар' – 2020.

Одним із перспективних напрямів селекційної роботи з культурою є введення гречки татарської в культуру. До державного сортовипробування передано сорт татарської гречки 'Калина' №18657001.

Виробниче випробування нових сортів в умовах господарств Тернопільської і Хмельницької областей свідчить про те, що дотримання технології вирощування забезпечує отримання вищої урожайності на 0,5–1,5 т/га у порівнянні із сортом-стандартом Вікторія.

Багаторічний науковий досвід і потенціал НДІКК ім. О. Алексєєвої ПДАТУ дає можливість забезпечити створення і впровадження у виробництво нових сортів гречки з високою і стабільною урожайністю та покращеними технологічними показниками якості зерна, стійкістю до дії біотичних і абіотичних чинників.

Сорти гречки 'Степова', 'Єлена', 'Кам'янчанка', 'Володар' створені у НДІКК ім. О. Алексєєвої ПДАТУ рекомендуємо вирощувати у господарствах різних форм власності.